

Dorpsvisie

Suwâld

2011 – 2020

Inleiding en verantwoording

De huidige dorpsvisie loopt tot 2011. Het bestuur van dorpsbelangen heeft daarom het initiatief genomen om een nieuwe actuele dorpsvisie te ontwikkelen voor de komende 10 jaar. Jaarlijks zullen de speerpunten voor dat jaar bepaald worden waaraan gewerkt gaat worden.

Bij de totstandkoming is de volgende werkwijze gehanteerd.

In februari 2009 heeft het bestuur van dorpsbelangen een eerste gesprek gevoerd met een medewerker van Doarpswurk om de werkwijze hoe te komen tot een dorpsvisie te bepalen. In de ledenvergadering van dorpsbelangen van maart 2009 is het voornemen om een nieuwe dorpsvisie te ontwikkelen voorgelegd. Vervolgens zijn buurtcoördinatoren benaderd om per buurt, met enkele buurtbewoners, de wensen in kaart te brengen.

De heer Symonsma van Doarpswurk heeft de buurtcoördinatoren bijgestaan. Vanaf oktober 2009 zijn de zogenaamde keukentafelgesprekken per buurt gehouden.

In het voorjaar 2010 zijn in twee ledenvergaderingen de ideeën van de buurtcommissie besproken. Dit heeft geleid tot een nieuwe concept-dorpsvisie. Deze concept-visie is aan de leden voorgelegd 19 januari 2011. Opmerkingen uit de vergadering zijn in deze visie verwerkt.

Leven, Wonen, Werken

Suwâld is een dorp waarin het goed wonen is.

De inwoners willen dit vanzelfsprekend graag zo houden. Suwâld heeft verschillende aspecten die bijdragen aan het goede leefklimaat. Voor de één is dat de rust en het groen. Voor een ander kan dat het actieve verenigingsleven en de saamhorigheid zijn.

Alle aspecten die de leefbaarheid van Suwâld kenmerken zullen zoveel als mogelijk behouden moeten blijven. Daarbij wordt wel opgemerkt dat Suwâld niet stil staat. De “visie” zal steeds worden aangepast aan de tijd en de wensen van de bewoners van Suwâld.

Suwâld heeft 663 inwoners (peildatum 1-6-2011). De komende jaren zal de bevolkingsopbouw in Nederland wijzigen. De babyboomers van Nederland gaan met pensioen; de wereldbevolking zal nog meer in steden gaan wonen. Met dit alles krijgt ook een dorp als Suwâld te maken. In sommige delen van Fryslân wordt een bevolkingskrimp verwacht. Dit zal de leefbaarheid van dorpen fors aantasten.

De inwoners van Suwâld streven er, ondanks deze ontwikkelingen, vooral naar om het “goede” van het dorp te behouden.

Leefomgeving

Het dorp Suwâld ligt tussen de bomen in een weilandengebied. Deze weilanden en bomen kenmerken de omgeving van Suwâld. Dit creëert een rustige en groene woonomgeving. Dit coulisselandschap moet behouden blijven.

De bewoners van het dorp zijn dan ook blij dat aan de oostzijde van het dorp de Centrale As op veilige afstand van het dorp blijft.

Aan de westzijde van het dorp rukt de stad Leeuwarden verder op. De “natuurlijke “ (en gemeente) grens van het Langdeel scheidt het platteland van de stad.

Deze grens (dit kanaal) zou ook dienst kunnen doen als verbindingszone voor de Ecologische Hoofdstructuur. In de huidige plannen ligt de EHS-verbindingszone dicht bij het dorp: ter hoogte van het Nijdjip. Als de EHS-verbindingszone ter hoogte van Nijdjip wordt aangelegd, worden veel boerenbedrijven belemmerd in hun bedrijfsvoering.

Suwâld is een groen dorp vanwege de weilanden en de bomen. Dit willen we behouden en daar zullen we op moeten investeren. Er zal vooral aandacht moeten zijn voor de boomsingels en bomen in het dorp en dan in het bijzonder aan de lintbebouwing.

Aan de Kerkbuurt staan langs de weg kenmerkende lindebomen. Vervanging van deze bomen is te zijner tijd aan de orde. Op korte termijn zal een plan gemaakt moeten worden om deze bomen te vervangen. Uitgangspunt van dit plan zal moeten zijn vervanging met behoud van het karakteristieke aanzicht.

De kerkbuurt met zijn kenmerkende lindebomen

Het straatinterieur van het dorp kan fraaier. De huidige lantaarnpalen doen geen recht aan het karakter van het dorp. Deze moeten vervangen worden door meer passende lantaarnpalen. Verder kunnen hier en daar bloembakken en (picknick)banken in het dorp geplaatst worden.

Daarnaast is de straatverlichting buiten de bebouwde kom onvoldoende. Gepleit wordt voor meer straatverlichting aan de toegangswegen buiten de bebouwde kom.

Suwâld kenmerkt zich door het relatief grote buitengebied rond het dorp. Dit weidegebied is uniek in deze streek van Fryslân. Dit buitengebied mag in principe niet worden aangetast door bedrijfsmatige (met uitzondering van agrarische bedrijven), recreatieve of infrastructurele werken.

Concreet

- Behoud van het coulisselandschap
- EHS-verbindingszone ter hoogte van Langdeel
- Boomvervangingsplan voor de bomen aan de lintbebouwing
- Restylen van het straatinterieur
- Meer straatverlichting buiten de bebouwde kom
- Geen aantasting van het buitengebied door bedrijfsmatige, recreatieve of infrastructurele werken

Verkeer

Suwâld is te bereiken via het water en via wegen.

Voornamelijk de recreatie maakt gebruik van het bereik via het water (pleziervaart en fietspont). Daarmee is de bereikbaarheid via de weg de voornaamste ontsluiting van het dorp. Doordat er een zeer beperkte openbaar vervoervoorziening is, wordt daar nauwelijks gebruik van gemaakt. Stimulering van het openbaar vervoer is dan ook van belang voor het dorp. Gepleit wordt voor een reguliere busvoorziening.

Met betrekking tot de wegen het volgende:

Aanvoerwegen

Suwâld kent een ontsluiting via het Noorderend.

Daar is de verbinding met Burgum, Tytsjerk en Leeuwarden. De driespong op het Noorderend naar Burgum en Tytsjerk geeft, komende van en gaande naar Suwâld, verkeersgevaarlijke situaties. Autobestuurders nemen vaak de binnenbocht of maken gebruik van het fietspad. Gepleit wordt voor een verkeersveiliger wegconstructie.

De verbindingsweg naar Burgum (De Warren) is een belangrijke weg voor het dorp omdat Suwâld voor een groot deel van de voorzieningen is aangewezen op het centrumdorp van de gemeente Tytsjerksteradiel. Naast deze weg is een fietspad aangelegd. Het is van belang dat het onderhoud aan deze weg geen achterstand oploopt en dat zowel de weg als het fietspad in de winterperiode sneeuwvrij gehouden worden.

De weg door Tytsjerk kent verkeersremmende maatregelen. Het is voor de inwoners van Suwâld van belang dat deze weg een goede verkeersdoorstroming behoudt omdat het voor Suwâld een belangrijke toegangsweg is.

Suwâld heeft via de Symen Halbeswei toegang tot het Alddiel dat aansluiting heeft op E10 naar Leeuwarden. Deze route wordt ook door veel fietsers gebruikt die dagelijks naar Leeuwarden gaan voor school en werk. Daarnaast kent de route, omdat deze in het buitengebied ligt, veel landbouwverkeer. Door de vele soorten weggebruikers is veiligheid op deze route een aspect dat veel aandacht verdient

Om het dorp

De wegen in het buitengebied van Suwâld worden veelal gebruikt door bewoners en landbouwverkeer. Ook maken recreatieve fietsers en wandelaars steeds meer gebruik van deze wegen die door de weilanden rondom Suwâld lopen. Matige snelheden zijn op deze wegen dan ook gewenst.

Voor het landbouwverkeer is het gewenst dat de onverharde verbindingsweg tussen de Daniël Bouweswei en de Louwsmarwei wordt verhard ten behoeve van landbouwverkeer. Het landbouwverkeer hoeft dan niet meer door het dorp. Wel zullen er verkeersbelemmerende maatregelen getroffen moeten worden om dit geen reguliere weg voor autoverkeer te maken.

Onverharde weg langs 'Nieuwe Diep'

In het dorp

In het dorp is de klinkerbestrating een paar jaar geleden opnieuw aangelegd. Aan het Noorderend is de bestrating nu echter alweer aan verbetering toe. Het wegdek is slecht, wat verkeersgevaarlijke situaties op kan leveren.

Verder kennen de straten in Suwâld enkele verkeersonveilige situaties omdat er onvoldoende overzicht is door bochten of begroeiing.

In het dorp is ter hoogte van het dorps huis De Suderfinne wekelijks een probleem met parkerende auto's op de weg. Vooral bij de thuiswedstrijden van de sportvereniging SVS. Gepleit wordt voor een afdoende oplossing voor de parkeeroverlast.

Concreet

Suwâld kent een beperkt aantal toegangswegen. Deze wegen zijn ingericht voor alle weggebruikers. Aan de bereikbaarheid en de veiligheid wordt grote waarde toegekend. Ditzelfde geldt voor wegen in en rondom het dorp.

Concreet betekent dit

- Een reguliere busvoorziening
- Een goede staat van onderhoud van de wegen
- Tijdens de wintermaanden sneeuwvrij houden van de wegen
- Herstraten van het Noorderend
- Verharding voor landbouwverkeer en fietsers van de onverharde weg tussen de Daniël Bouweswei en de Louwsmarwei
- Oplossing voor de parkeeroverlast bij dorps huis De Suderfinne

Werken

Suwâld is in de afgelopen decennia veranderd van een voornamelijk agrarisch dorp in een forensendorp. Veel inwoners vinden inmiddels hun werk buiten het dorp.

Het dorp wordt echter nog wel gekenmerkt door de agrarische bedrijvigheid. In het (buitengebied van het) dorp zijn nog vele agrarische bedrijven. Deze bedrijven zijn mede beeldbepalend voor het dorp. Zij geven bedrijvigheid en werkgelegenheid. Door de schaalvergroting in de landbouw verliezen echter wel steeds meer boerderijen hun oorspronkelijke bestemming. Het is van belang dat er ruimte wordt gegeven aan het herbestemmen van deze boerderijen voor andersoortige bedrijfsactiviteiten. Het moet mogelijk gemaakt worden dat de bestemming van deze panden, die onttrokken zijn aan de agrarische sector, een andere bedrijfsmatige bestemming krijgen.

Het dorp kent één middelgroot bedrijf dat gespecialiseerd is in installatietechniek en alternatieve energievoorziening. Dit bedrijf is gehuisvest aan het Noorderend.

In het dorp worden in een aantal bestaande panden bedrijfsmatige activiteiten uitgevoerd. Wanneer deze activiteiten niet conflicteren met de woonbestemming moet dit worden toegestaan.

De verwachting is dat met het “nieuwe werken” steeds meer mensen de mogelijkheid krijgen om ook thuis te werken. Voorwaarde hierbij is dat er een goede en snelle internetverbinding ligt waarmee met de rest van de wereld gecommuniceerd kan worden. Er wordt dan ook voor gepleit dat Suwâld wordt aangesloten op het glasvezelnet.

Concreet

- Zorg, dat het mogelijk wordt dat (kleinschalige) bedrijfsactiviteiten in de woonbestemming mogelijk zijn
- Geef boerderijen die aan de agrarische sector worden onttrokken, indien gewenst, een andere bedrijfsmatige bestemming (naar aard en schaal)
- Aansluiting op het glasvezelnet

Wonen en voorzieningen

Suwâld kent een lintbebouwing. Dit kenmerkt het dorp, dat is ontstaan op een verhoogde zandrug te midden van veengronden. Kenmerkend is verder dat er in de lintbebouwing hier en daar gaten zijn, die zorgen voor een doorkijk naar de weilanden rondom Suwâld.

De afgelopen decennia zijn een aantal van deze gaten opgevuld met huizen. In de huidige lintbebouwing zijn weinig of geen bouwkvavels voor woningen meer te realiseren.

Het bestemmingsplan Mostermûne is nog niet volgebouwd. De voorbereiding voor de tweede fase zijn getroffen.

In Suwâld is er behoefte om jaarlijks één of twee nieuwe woningen te realiseren.

Met deze woninggroei kan de huidige bevolkingsomvang in stand worden gehouden, waardoor ook het voorzieningenniveau op peil kan blijven.

Voor een dorp met de omvang van Suwâld is de realisatie van een bestemmingsplan met 8 tot 10 woningen ineens, behoorlijk ingrijpend. Beter is het dan ook om de woningbouw te spreiden over de jaren. Het aantal huurwoningen in Suwâld is beperkt. Er zal een minimum aan huurwoningen in het dorp aanwezig moeten blijven. Daarnaast zal de mogelijkheid voor seniorenwoningen onderzocht dienen te worden.

De Suwâldsters ontmoeten elkaar in het dorps huis, bij de kiosk van de pont, in de kerk, bij en in de school en bij de verschillende activiteiten die verenigingen organiseren. Het is belangrijk voor de leefbaarheid van Suwâld dat er plaatsen in het dorp zijn, waar ontmoetingen en sociale activiteiten kunnen plaatsvinden. Deze plekken moeten in stand worden gehouden.

Het is alweer een aantal jaren geleden dat de laatste kruidenierswinkel van Suwâld haar deuren sloot. De SRV-wagen vervult voor het verkrijgen van de dagelijkse boodschappen een belangrijke rol. Het dorp zal ook voor de toekomst een voorziening moeten houden voor het verkrijgen/bezorgen van levensmiddelen.

Steeds meer ouders hebben beiden een betaalde baan. Dit betekent dat deze ouders vaak zijn aangewezen op voorzieningen om hun kinderen op te vangen. De school kan hier een rol in vervullen. Het is noodzakelijk dat er in Suwâld voldoende mogelijkheden zijn om kinderen van werkende ouders op te vangen.

Concreet

- Bouwkavels in de lintbebouwing zoveel mogelijk voorkomen
- Jaarlijks uitbreiding van één of twee nieuwbouw woningen
- Voldoende huurwoningen
- Onderzoek naar seniorenbewoning
- Instandhouding ontmoetingsplaatsen
- Voorziening voor verkrijgen/bezorgen levensmiddelen
- Kinderopvang

Recreatie, sport en ontspanning

De afgelopen jaren is in Nederland het fietstoerisme toegenomen. Ook Suwâld kent veel fietstoeristen. De zonnepont Schalkediep (met kiosk) en het fietspad door de Louwsmarpolder hebben hier een stimulans aan gegeven. Suwâld is opgenomen in de fietsroutes.

Door de fietsrecreatie neemt de levendigheid van Suwâld toe. Dit zou nog meer gestimuleerd kunnen worden door meer en betere fietsroutes. Bij de aanleg van het nieuwe bouwplan ten zuiden van Burgum-West zou een ontsluiting via een fietsroute (Monnikenweg) moeten worden meegenomen.

Ook de mogelijkheid van een fietsroute langs het Van Harinxmakanaal richting Leeuwarden zou onderzocht dienen te worden.

De jachthaven blijkt te klein. Uitbreiding is wenselijk om de wachtlijst in te korten.

Ter hoogte van de jachthaven en de kiosk van de pont zou de mogelijkheid van een kleinschalige camping gecreëerd kunnen worden

Bij de zandwinput ten westen van het dorp zou een stille recreatieve voorziening kunnen worden aangebracht voor zwemmers en surfers. Er is geen behoefte aan gemotoriseerde recreatie.

Naast het dorps huis is een speelveld voor de jeugd. Hier kan onder andere gevoetbald worden. Van dit speelveld wordt veel gebruik gemaakt. Het is belangrijk dat dit in stand wordt gehouden en dat het goed wordt onderhouden.

Veel inwoners van Suwâld ontmoeten elkaar bij de verenigingsactiviteiten die er in het dorp plaatsvinden. In het bijzonder kunnen de sportvereniging, de kerk en het dorps huis genoemd worden als bindende elementen in het dorp. Het is van groot belang dat het verenigingsleven in Suwâld blijft bloeien. Steun (vaak financiële) van overheidswege is onontbeerlijk om de sportvereniging en het dorps huis in stand te houden.

Concreet

- Geef een stimulans aan goede fietsroutes
- Uitbreiding van de jachthaven
- Geef de mogelijkheid voor een kleinschalige camping bij de jachthaven
- Vorm de zandwinput ten westen van Suwâld om tot een recreatieve voorziening
- Houd het speelveld in stand
- Steun het verenigingsleven

“ Makke yn Suwâld “

Bijlage 1

Door de door de vereniging van Dorpsbelangen ingestelde buurtcommissies zijn de volgende concrete punten naar voren gebracht.

Wegen, verkeer en veiligheid

- Meer parkeergelegenheid voor dorpswielvoertuigen, sport, kerk en school
 - Een aangewezen parkeerplaats voor vrachtauto's
 - Het is gewenst dat er een rechtstreekse busverbinding met Leeuwarden wordt gerealiseerd
 - Maak de Symen Halbeswei verkeerssluw
 - Verhard het zandpad langs het Nijdjip t.b.v. fietsers en landbouwverkeer
 - Verbeter het wegdek aan het Noorderend
 - Pas de driesprong Suwâld, Tytsjerk, Burgum aan
 - Markeer de passeerstroken op de wegen in het buitengebied
 - Realiseer parkeerplaatsen aan de ds.Oosterhuisstraat
 - Leg een passeerstrook aan op de Symen Halbeswei ter hoogte van de dubbele dam
 - Leg grasstenen in de berm van de Symen Halbeswei tot aan Lytse Geast
 - Maak de bochten, driesprongen ter hoogte van Noorderend 30, Zuiderend 12, Kerkbuurt 8/10, Oosterhuisstraat 2a/2 overzichtelijk
 - Plaats bloembakken op strategische plaatsen als snelheidsremmer en ter verbetering van het aanzicht van dorp
 - De boom tussen de Kerkbuurt en ds.Oosterhuisstraat vormt in de toekomst een gevaar voor de verkeersveiligheid
 - Ter hoogte van de basisschool ontstaat bij het brengen en halen van kinderen een verkeersgevaarlijke situatie. Plaats waarschuwingborden en realiseer oversteekplaatsen
 - Volgens bewoners van de Mostermûne wordt in hun straat te snel gereden. Leg in de Mostermûne verkeersdrempels en parkeerplaatsen aan
-
- Meer straatverlichting in het buitengebied i.v.m. veiligheid fietsers
 - Plaats een extra lantaarn ter hoogte van Kerkbuurt 54
 - Strooi bij gladheid alle straten

Leefomgeving

Natuur en Landschap en Milieu

We worden regelmatig geconfronteerd met plannen van Leeuwarden voor het grensgebied met onze gemeente (bijv. het Leeuwarder meer). Dit maakt de agrariërs in dit gebied het werken moeilijk. Een lange termijn beleid dat duidelijkheid geeft voor de ondernemers in dit gebied is wenselijk. Voor de Ecologische Hoofdstructuur geldt ook dat er een lange termijn beleid moet komen (De EHS kan agrariërs ook belemmeren in hun bedrijfsvoering).

Aanzicht dorp

De Kerkbuurt wil het aanzicht van de buurt verbeteren door het vervangen van de lantarenpalen door "ouderwetse" lantarenpalen. Ook het plaatsen van bloembakken moet het aanzien van het dorp verfraaien. Verder is het voorstel gedaan om de plaatsnaamborden te voorzien van de teksten "Wolkom" en "Oant sjen".

Voorzieningen/diensten

Bestaande voorzieningen die in stand gehouden moeten worden:

- school
- kerk
- begraafplaats
- dorps huis
- jeugdsoos It Pypke
- de sportvelden
- ijsbaan
- jachthaven
- pont/kiosk
- speeltuinen
- SRV-wagen (of alternatieve voorziening, bijv. supermarkt die aan huis bezorgt)
- De groentewagen zou op een vaste plaats en tijdstip in het dorp moeten komen

Gewenste voorzieningen

- bank/postkantoor
- betere telecommunicatievoorzieningen (bijv. internet via Zendmast of glasvezelkabel) voor het buitengebied
- winkel
- muziekkapel
- consultatiebureau
- kinderopvang/peuterspeelzaal
- busverbinding naar Burgum/Leeuwarden
- voorzieningen/activiteiten voor ouderen
- jeugdhonk voor 12 t/m 16 jarigen of op zondag Pypke open voor deze groep

Milieu

Voorstel om als dorp iets te doen met “duurzame/alternatieve energiebronnen” en de opvang en gebruik van regenwater.

Sport

Wensen op het gebied van sport:

- vergroten van de kleedruimtes bij het sportveld
- een sportzaal
- een tennisbaan
- voor de ouderen een jeu-de-boules-baan
- voor de jeugd een trapveldje en een skate-baan
- asfalteren van het veld naast de Suderfinne en basketbalnetten plaatsen
- een nieuwe locatie voor de ijsbaan eventueel in combinatie met een skeelerbaan.
- aanleggen van een skeelerbaan (bijv. op de ijsbaan)
- een klimmuur

Recreatie

Kleinschalige recreatie moet gestimuleerd worden. Gedacht wordt aan staanplaatsen voor campers en/of een kleine camping bij de pont. Dit in combinatie met een uitbreiding van de jachthaven zou mogelijkheden geven voor de exploitatie van een campingwinkeltje (door, of in samenwerking met de kiosk van de pont).

Fietsroutes

Plaatsen van picknicktafels en prullenmanden op de knooppunten van de fietsroutes, zoals in de bocht tussen Alde Miede 10 en 12.

Bij de visvijver in de buurt van Alde Miede 2 een parkeergelegenheid met een prullenbak realiseren.

De bankjes op de kade worden overwoekerd. Er zou vaker en beter gesnoeid moeten worden.

De bestrating op de kade is glad van de begroeiing met gras. Moet gespoten (of geborsteld) worden.

Aanleggen van fiets- /wandelpad over de kade van het Van Harinxma/kanaal met een pontverbinding naar Zuiderburen. Dit levert een mooie fietsroute op en zorgt voor scheiding van fietsers en overig verkeer.

Jachthaven zou met enige plaatsen uitgebreid moeten worden.

Een particuliere ondernemer zou de mogelijkheid geboden moeten worden om vanuit de haven bootjes te verhuren.

Bij de Wijde Ee of bij de zandwinput zou een trailerhelling aangelegd moeten worden. Ook zou hier een surfstrandje met kleedhokje aangelegd kunnen worden.

Recreatie/educatie

Het aanleggen van een moestuintje bij de lagere school. Kinderen kunnen dan spelenderwijs leren over planten / groei / voedsel.

Bijlage 2

De werkgroepen die mee hebben meegewerkt aan de dorpsvisie bestonden uit de volgende personen.

Mostermûne/deel Kerkbuurt Elma van de Wetering
Tineke Taekema
Janke van der Heide
Herman Schevel
Liesbeth Popkema
Jate Bleeker

Buitengebied Atje Tjalma
Sietze Jeeninga
Sip de Bildt
Frank Venema
Dick Jager
Gea Kooi

Ds.Oosterhuisstraat/ds.Pelstraat/deel Kerkbuurt Tjitte Kooy
Celia Spijkstra
Tamara van der Heide
Herminka Hoogendoorn
Simon Meinema

Zuiderend Petra van der Velde
Cees van den Adel
Marja Boonstra
Harm Spijkstra
Annemiek van Raaij
Marie Bakker

Noorderend Jan Visser
Daan Bosma
Karin Hulder
Rens de Jong
Doete Kooi
Lieuwe Boskma
Oene Visser

De controle op taalgebruik en spelling is uitgevoerd door Jelle Raap.

“ Makke yn Suwâld “